

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygıyla arz ederim.

Dr. Heval BOZDAĞ

Ağrı Milletvekili

Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın 25 Ağustos 2018 tarihinde düzenlenen 700. hafta buluşmasının Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından yasaklanmasının ve polisin sert müdahalesinin Anayasa'nın 34. maddesince garanti altına alınan "toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının" ihlali olduğuna dair Anayasa Mahkemesi (AYM) iki ayrı karar vermiştir. AYM, 700. Hafta buluşmasında gözaltına alınanlar arasında bulunan ve Cumartesi Anneleri/İnsanları'ndan Maside Ocak Kışlakçı başvurusunda oy çokluğuyla aldığı kararının "yeni ihlallerin önlenmesi için" Beyoğlu Kaymakamlığı ve Adalet Bakanlığı'na; 700. hafta buluşmasına katılan İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şube Başkanı Gülseren Yoleri başvurusunda oy birliği ile aldığı kararının ise Adalet Bakanlığı'na gönderilmesine karar vermiştir.

Polis müdahalesine dayanak olan yasaklama kararında 700. hafta buluşması için bildirim yapılmamış olması gerekçe olarak öne sürülmüş, AYM ise kararında toplantı ve gösterilere yönelik müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının ve orantılı olduğunun ispatının gerektiğini hatırlatmıştır. İdari makamların toplantı ve gösteri yürüyüşlerini otomatik olarak yasaklama yoluna gitmek yerine bu hakkın etkin kullanımını sağlamaya yönelik pozitif yükümlülükleri olduğunu hatırlatan AYM, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın yaklaşık 24 yıl boyunca belirli zaman ve yerde barışçıl bir toplanma gerçekleştirdiğine dikkat çekerek idarenin bu etkinliğin yapılacağına ilişkin olarak önceden bilgisi olmadığını iddia edemeyeceğine karar vermiştir. Ayrıca AYM, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın "gözaltında kaybedilen yakınlarının bulunması ve kamuoyunda farkındalık yaratılması için oturma eylemi düzenlemek istemesinin

demokratik bir toplumda saygı ile karşılanması gerektiği” tespitinde bulunmuştur. AYM’nin Maside Ocak Kışlakçı ve Gülseren Yoleri kararlarına rağmen gerçekleşen engellemelere dayanak olarak gösterilen, İstanbul Valiliği veya Beyoğlu Kaymakamlığı’nın almış olduğu herhangi bir yasaklama kararı ise 947. hafta buluşmasına kadar Cumartesi Anneleri/İnsanları ya da avukatlarınca tespit edilememiş, önceden kendilerine bir yasaklama kararı tebliğ edilmemiştir. Sonraki hafta buluşmaları ise AYM kararlarından sonra ve bu kararlara rağmen Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından doğrudan Cumartesi Anneleri/İnsanları’na yönelik alınan bir günlük yasaklama kararları ile engellenmektedir.

Cumartesi Anneleri/İnsanları, AYM’nin Maside Ocak Kışlakçı kararının ardından ilk kez 8 Nisan 2023 tarihinde gerçekleştirdikleri 941. hafta buluşması için Galatasaray Meydanı’na çıkmak isterken polis engeliyle karşılaşarak gözaltına alınmıştır. Cumartesi Anneleri/İnsanları, 8 Nisan gününden bu yana, 13 Mayıs Cumartesi günü hariç, her cumartesi günü barışçıl eylemlerini gerçekleştirmek için Galatasaray Meydanı’na çıkmaya devam etmekte ve her hafta AYM kararları hiçe sayılarak kolluk güçlerinin sert müdahalesi ile karşılaşmakta, işkence ile gözaltına alınmaktadırlar.

Bu bağlamda;

1. Cumartesi Anneleri/İnsanları buluşmalarının Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından yasaklanması ve polisin sert müdahalesinin Anayasa’nın 34. maddesince garanti altına alınan “toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının” ihlali olduğuna dair Anayasa Mahkemesi’nin almış olduğu iki ayrı karara rağmen Bakanlığınıza bağlı Beyoğlu Kaymakamlığı halen nasıl Cumartesi Anneleri/İnsanları’na yönelik yasaklama kararı alabilmektedir? Bu kararların yasal dayanağı nedir?
2. Bakanlığınız ve ona bağlı kolluk kuvvetleri, 8 Nisan 2023 tarihinden itibaren neye istinaden AYM kararlarını görmezden gelerek normlar hiyerarşisinde çok aşağılarda olan valilik genel emri ve kaymakamlık kararlarına istinaden temel haklarını kullanmaya çalışan Cumartesi Anneleri/İnsanları’nı engellemekte, mutlak yasak olan işkence ve diğer kötü muamele yasağını ihlal edecek uygulamalara başvurmakta mıdır?
3. Barışçıl ve sessiz eylem niteliğindeki Cumartesi Anneleri/İnsanları buluşmalarında kolluk güçlerine herhangi bir direnç gösterilmemesine rağmen kelepçe ve hatta artık istisnasız her hafta ters kelepçe uygulamasının gerekçesi nedir?

4. Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın buluşmalarına müdahale eden kolluk güçlerinin kaskları üzerinde sicil numaralarının olmamasının nedeni nedir? Bu kasıtlı bir uygulama mıdır? Eğer durum buysa amaç nedir?
5. Bizzat katıldığım 16 Eylül 2023 tarihindeki 964. Hafta buluşmasında çok sayıda polisin Galatasaray Meydanı ve İstiklal Caddesi üzerinde görevlendirilmiş olduğunu gördüm. 28 yıldır devam eden barışçıl bir eyleme yönelik her hafta sayıca binleri bulan polis yığınının gerekçesi nedir?
6. Her hafta Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın buluşmasını engellemek için kaç polis görevlendirilmektedir? Şu ana kadar kaç bin polis görevlendirilmiştir? Buluşmalara müdahale eden kolluk güçlerinin sicil numaraları nedir? Her hafta Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın buluşmalarını engellemek için hangi il ya da ilçe emniyet müdürlüklerinden hangi birimler görevlendirilmektedir?
7. Cumartesi Anneleri/İnsanları'na yönelik müdahalelerde ön saflarda olan ve Cumartesi Anneleri/İnsanları, gazeteciler ve gözlemcilere yönelik şiddet, tehdit ve aşağılayıcı davranışlarda bulunduğu kamera kayıtları ile sabit olan sivil giyimli kişiler kimdir? Eğer bu kişiler polis memurları ise sicil numaraları nedir ? Haklarında herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?
8. Her Cumartesi Anneleri/İnsanları buluşmasında ters kelepçe işkencesi ile psikolojik ve fiziksel şiddet uygulayarak suç işleyen, kolluk güçlerinin tespiti için Bakanlığınız tarafından herhangi bir soruşturma açılmış mıdır ya da açılacak mıdır? Haklarında herhangi bir idari yaptırım uygulanacak mıdır?
9. Cumartesi Anneleri/İnsanları'nı engellemek için görevlendirilen, kayıp yakınlarının ellerindeki karanfilleri alarak yerlere atan, sevdiklerinin fotoğraflarını yırtan polisler kimdir? Bu hasmane tavrı neye istinaden gerçekleştirebilmekte ve hangi güvenceyle devam ettirebilmektedir?
10. Buluşmalarda gözaltına alınan Cumartesi Anneleri/İnsanları ve hak savunucuları sağlık kontrolleri için neden uzak hastanelere götürülmektedirler? Hangi ahlaki ve yasal gerekçe ile hastanelerde kelepçe ile teşhir edilmektedirler? Bu durum, işkence uygulamalarının devamı niteliğinde değil midir?
11. AYM'nin Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın "gözaltında kaybedilen yakınlarının bulunması ve kamuoyunda farkındalık yaratılması için oturma eylemi düzenlemek istemesinin demokratik bir toplumda saygı ile karşılanması gerektiği" tespitine rağmen bu buluşmalara müdahaleler devam edecek midir?